SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1037

av Emil Högberg (S)

En nationell strategi för fusionsenergi

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en nationell strategi för utveckling och användning av fusionsenergi i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över och vid behov anpassa regelverket för fusionsanläggningar till teknikens särskilda förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige behöver en långsiktig energipolitik som bidrar till klimatomställningen, industrins konkurrenskraft och som ger vårt samhälle en trygg energiförsörjning. En ökad elektrifiering ställer krav på mer el och Sverige behöver ha beredskap för nya lösningar som kan bidra till energisystemet på längre sikt.

Fusionsenergi skulle kunna vara en viktig pusselbit i framtidens energiförsörjning. Det är en teknik som har potential att producera stora mängder energi utan att ge upphov till stora klimatutsläpp.

Det har under många år knutits förhoppningar till fusionstekniken, men det har varit en långsam utveckling. Under de senaste åren har forskningen dock tagit viktiga kliv framåt. Det görs investeringar i forskning och teknikutveckling runt om i världen, både genom offentliga forskningsprogram och i näringslivet och det finns aktörer som har

ambitionen att utveckla kommersiella fusionsanläggningar under de kommande årtiondena.

Sverige har förutsättningar att bidra mer i utvecklingen. Här finns starka forskningsmiljöer, avancerad industriell kompetens och företag som arbetar med ny fusionsteknik. Även om det ännu är osäkert när fusion kan bli kommersiellt gångbar finns det skäl att redan nu skapa bättre förutsättningar för forskning, innovation och industriell utveckling på området.

Regeringen bör därför ta fram en nationell strategi för fusionsenergi. Strategin bör handla om hur Sverige kan stärka forskning och teknikutveckling, säkerställa långsiktig kompetensförsörjning och utveckla forskningsinfrastrukturen. Den bör också lyfta förutsättningarna för privata och offentliga investeringar samt hur Sverige kan delta mer i europeiska och internationella forsknings- och utvecklingssamarbeten.

En annan viktig del av arbetet är också att säkerställa ett fungerande regelverk. Fusionsanläggningar skiljer sig på från traditionella kärnkraftverk och det finns skäl att utreda om dagens lagstiftning och tillståndsprocesser är tillräckligt väl anpassade till fusionsteknikens särskilda egenskaper. Regelverket behöver säkerställa höga krav på säkerhet och miljöskydd, samtidigt som det skapar tydliga och förutsebara villkor för forskning, utveckling och framtida etableringar.

Fusionstekniken kommer förstås inte att lösa Sveriges energiförsörjning här och nu. Den skulle dock på längre sikt kunna bli ett betydelsefullt komplement. Genom att i ett tidigt skede skapa goda förutsättningar för forskning och innovation kan Sverige bidra till utvecklingen och samtidigt stärka sin industriella konkurrenskraft. Sverige bör därför ta ett mer samlat och långsiktigt grepp om fusionsenergins möjligheter.

Emil Högberg (S)